TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2019. gada 12. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesību aktu tuvināšana – Regula (EK) Nr. 882/2004 – 27. pants – Oficiāla dzīvnieku barības un pārtikas produktu kontrole – Finansējums – Nodevas vai maksas, kas ir jāmaksā par oficiālo kontroli – Dalībvalstu iespēja no nodokļa atbrīvot dažas uzņēmēju kategorijas – Minimālās nodevu likmes

Apvienotajās lietās C-199/18, C-200/18 un C-343/18

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2017. gada 14. decembrī un kas Tiesā reģistrēti 2018. gada 19. martā, tiesvedībās

***Pollo del Campo S.c.a.,***

***Avi Coop Società Cooperativa Agricola*** (C-199/18),

***C.A.F.A.R. – Società Agricola Cooperativa,***

***Società Agricola Guidi di Roncofreddo di Guidi Giancarlo e Nicolini Fausta*** (C-200/18)

pret

***Regione Emilia-Romagna,***

***Azienda Unità Sanitaria Locale 104 di Modena,***

***A.U.S.L. Romagna*** (C-199/18 un C-200/18),

un

***SAIGI Società Cooperativa Agricola a r.l.,***

***MA.GE.MA. Società Agricola Cooperativa***

pret

***Regione Emilia-Romagna,***

***A.U.S.L. Romagna*** (C-343/18),

* Tiesvedības valoda – itāļu.

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*] (referents) un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerāladvokāts: P. Pikamēe [*P. Pikamäe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Pollo del Campo S.c.a.* un *Avi Coop Società Cooperativa Agricola* vārdā – *M. Giustiniani*, *A. Gamberini* un *M. Aldegheri*, *avvocati*,

– *C.A.F.A.R. – Società Agricola Cooperativa* vārdā – *M. Aldegheri*, *avvocatessa*, pēc tam *A. Clarizia*, *avvocato*,

– *Società Agricola Guidi di Roncofreddo di Guidi Giancarlo e Nicolini Fausta* vārdā – *M. Giustiniani*, *A. Gamberini* un *M. Aldegheri*, *avvocati*,

– *A.U.S.L. Romagna* vārdā – *A. Lolli*, *avvocato*,

– *Regione Emilia-Romagna* vārdā – *G. Puliatti* un *F. Senofonte*, *avvocati*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *F. Moro* un *D. Bianchi*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 27. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 882/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par oficiālo kontroli, ko veic, lai nodrošinātu atbilstības pārbaudi saistībā ar dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktiem un dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības noteikumiem (OV 2004, L 165, 1. lpp.; un labojums OV 2004, L 191, 1. lpp.).

2 Šie lūgumi ir iesniegti saistībā ar trim strīdiem starp *Pollo del Campo S.c.a.* un *Avi Coop Società Cooperativa Agricola* (lieta C-199/18), *C.A.F.A.R. – Società Agricola Cooperativa* un *Società Agricola Guidi di Roncofreddo di Guidi Giancarlo e Nicolini Fausta* (lieta C-200/18), kā arī *SAIGI Società Cooperativa Agricola a r.l.* un *MA.GE.MA. Società Agricola Cooperativa* (lieta C-343/18), no vienas puses, un *Regione Emilia-Romagna* (Emīlijas–Romanjas reģions, Itālija), *Azienda Unità Sanitaria Locale 104 di Modena* (Modenas Vietējā veselības aprūpes aģentūra 104, Itālija) un *A.U.S.L. Romagna* (Romanjas Vietējā veselības aprūpes aģentūra, Itālija), no otras puses, par šī reģiona lēmumu, ar ko apelācijas sūdzības iesniedzējiem pamatlietā ir noteikts pienākums maksāt nodevu, kura ir paredzēta, lai segtu izmaksas, kas ir radušās, veicot oficiālo veterināro pārbaudi.

## Atbilstošās tiesību normas

### *Savienības tiesības*

*Direktīva 89/662*

3 Padomes Direktīvas 89/662/EEK (1989. gada 11. decembris) par veterinārajām pārbaudēm Kopienas iekšējā tirdzniecībā, lai izveidotu iekšējo tirgu (OV 1989, L 395, 13. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/41/EK (2004. gada 21. aprīlis) (OV 2004, L 157, 33. lpp.; un labojums OV 2004, L 195, 12. lpp.), (turpmāk tekstā – "Direktīva 89/662") 1. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, lai pie robežām vairs netiktu veiktas veterinārās pārbaudes attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes produktiem, uz ko attiecas A pielikumā paredzētie tiesību akti un kas ir paredzēti tirdzniecībai, bet lai tās tiktu veiktas saskaņā ar šo direktīvu.

4 Šī A pielikuma I nodaļā ir minēta Padomes Direktīva 2002/99/EK (2002. gada 16. decembris), ar ko paredz dzīvnieku veselības noteikumus, kuri reglamentē tādu dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanu, pārstrādi, izplatīšanu un ievešanu, kas paredzēti lietošanai pārtikā (OV 2003, L 18, 11. lpp.), kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 853/2004 (2004. gada 29. aprīlis), ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku (OV 2004, L 139, 55. lpp.).

*Direktīva 93/119/EK*

5 Ar Padomes Direktīvu 93/119/EK (1993. gada 22. decembris) par dzīvnieku aizsardzību kaušanas vai nonāvēšanas laikā (OV 1993, L 340, 21. lpp.), lai nodrošinātu ražošanas racionālu attīstību un veicinātu iekšējā tirgus izveides pabeigšanu attiecībā uz dzīvniekiem un dzīvnieku izcelsmes produktiem, tika noteikti kopīgi minimālie standarti dzīvnieku aizsardzībai kaušanas vai nonāvēšanas laikā.

*Direktīva 96/23/EK*

6 Ar Padomes Direktīvu 96/23/EK (1996. gada 29. aprīlis), ar ko paredz pasākumus, lai kontrolētu noteiktas vielas un to atliekas dzīvos dzīvniekos un dzīvnieku izcelsmes produktos, un ar ko atceļ Direktīvu 85/358/EEK un Direktīvu 86/469/EEK, kā arī Lēmumu 89/187/EEK un Lēmumu 91/664/EEK (OV 1996, L 125, 10. lpp.), ir noteikti pasākumi I pielikumā uzskaitīto vielu un atlieku grupu pārraudzībai.

7 Šajā nolūkā šīs direktīvas 3. pantā, kas ir ietverts tās II nodaļā "Uzraudzības plāni atlieku vai vielu konstatēšanai", ir paredzēts:

"Dzīvnieku izcelsmes sākotnējo produktu un dzīvnieku ražošanu pārrauga saskaņā ar šo nodaļu, lai konstatētu [minētās direktīvas] I pielikumā uzskaitītās atliekas un vielas dzīvos dzīvniekos, to ekskrementos un ķermeņa šķidrumos, un audos, dzīvnieku produktos, dzīvnieku barībā un dzeramajā ūdenī."

*Regula (EK) Nr. 178/2002*

8 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV 2002, L 31, 1. lpp.), 3. pantā "Citas definīcijas" ir noteikts:

"Šajā regulā:

1) "pārtikas aprites tiesību akti" ir normatīvi un administratīvi akti, kas Kopienas vai valsts līmenī reglamentē pārtiku vispār, un jo īpaši pārtikas nekaitīgumu; tie attiecas uz jebkuru pārtikas – kā arī barības, ko ražo produktīviem dzīvniekiem vai ko izbaro šādiem dzīvniekiem – ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmu;

[..]

3) "uzņēmējs, kas iesaistīts pārtikas apritē", ir ikviena fiziska vai juridiska persona, kura atbildīga par to, lai tiktu nodrošināts, ka viņa/viņas kontrolē esošais pārtikas uzņēmums izpilda pārtikas aprites tiesību aktu prasības;

[..]

6) "uzņēmējs, kas iesaistīts barības apritē", ir ikviena fiziska vai juridiska persona, kura atbildīga par to, lai tiktu nodrošināts, ka viņa/viņas kontrolē esošais barības uzņēmums izpilda barības aprites tiesību aktu prasības."

*Regula Nr. 853/2004*

9 Regulas Nr. 853/2004 III pielikumā ir ietvertas īpašās prasības. Konkrētāk, šī III pielikuma 2. sadaļā ir ietvertas prasības, kas ir piemērojamas mājputnu, kā arī zaķveidīgo gaļai un kas it īpaši attiecas uz kaušanas un gaļas sadalīšanas darbībām.

*Regula Nr. 882/2004*

10 Regulas Nr. 882/2004 4., 6. un 32. apsvērumā ir noteikts:

"(4) Kopienas dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktu pamatā ir princips, ka dzīvnieku barības un pārtikas apritē iesaistītie uzņēmēji visos ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmos, kuri noris viņu kontrolē esošajos uzņēmumos, ir atbildīgi par to, lai tiktu nodrošināta dzīvnieku barības un pārtikas atbilstība tām dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktu prasībām, kas atbilst uzņēmēju darbībai.

[..]

(6) Dalībvalstīm jāpiemēro dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību akti, dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības noteikumi un jāuzrauga un jāpārbauda tas, lai iesaistītie uzņēmēji attiecīgās minēto tiesību aktu un noteikumu prasības pildītu visos ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmos. Šim nolūkam jāorganizē oficiālā kontrole.

[..]

(32) Lai organizētu oficiālo kontroli, jābūt pieejamiem atbilstīgiem finanšu līdzekļiem. Tādēļ dalībvalstu kompetentajām iestādēm jābūt spējīgām iekasēt nodevas vai maksas, lai segtu oficiālās kontroles gaitā radušos izdevumus. Šajā procesā dalībvalstu kompetentās iestādes brīvi nosaka minētās nodevas un maksas kā maksājumus ar vienoti noteiktu likmi, ņemot vērā faktiskās izmaksas un uzņēmumu īpašo situāciju. Ja nodevas iekasē no uzņēmējiem, piemēro kopējus principus. Tādēļ jānosaka kritēriji inspekcijas nodevu apjoma noteikšanai. Attiecībā uz importa kontrolei piemērojamajām nodevām ir lietderīgi likmes galvenajām importa vienībām noteikt tieši, lai nodrošinātu nodevu vienādu piemērošanu un novērstu tirdzniecības traucējumus."

11 Regulas Nr. 882/2004 I sadaļā "Priekšmets, darbības joma un definīcijas" ir ietverts 1. pants, kas attiecas uz priekšmetu un darbības jomu un kura 1. punktā ir paredzēts:

"Ar šo regulu paredz vispārīgus noteikumus par oficiālās kontroles veikšanu, kas vajadzīga, lai pārbaudītu atbilstību noteikumiem, kuru mērķis jo īpaši ir šāds:

a) novērst, likvidēt vai līdz pieņemamam līmenim samazināt risku, kam tiešā veidā vai vides ietekmē ir pakļauti cilvēki un dzīvnieki [..]."

12 Šīs regulas 2. panta 1. punktā "oficiālā kontrole" ir definēta kā "jebkāda veida kontrole, kuru kompetentā iestāde vai [Kopiena] veic tādēļ, lai pārbaudītu atbilstību dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktiem un dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības noteikumiem".

13 Minētās regulas II sadaļā "Dalībvalstu oficiālā kontrole" ir ietverta I nodaļa, kas attiecas uz "Vispārīgiem pienākumiem". Šajā nodaļā ir ietverts 3. pants, kas attiecas uz "Vispārīgiem pienākumiem saistībā ar oficiālās kontroles organizēšanu", saskaņā ar kuru:

"1. Dalībvalstis nodrošina to, ka oficiālo kontroli veic regulāri, atbilstīgi esošajai riska pakāpei un pietiekami bieži, lai sasniegtu šīs regulas mērķus [..]

[..]

3. Oficiālo kontroli veic jebkurā no dzīvnieku barības vai pārtikas un dzīvnieku vai dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanas, pārstrādes vai izplatīšanas posmiem. Kontrolē dzīvnieku barības un pārtikas apritē iesaistītos uzņēmumus, dzīvnieku barības un pārtikas lietošanu, dzīvnieku barības un pārtikas uzglabāšanu un visus procesus, materiālus, vielas, rīcības vai darbības (ieskaitot pārvadāšanu), kas attiecas uz dzīvnieku barību vai pārtiku un uz dzīviem dzīvniekiem, ja šāda kontrole ir vajadzīga, lai sasniegtu šīs regulas mērķus.

[..]"

14 Minētās II sadaļas VI nodaļā "Oficiālās kontroles finansēšana" ir ietverts 26. pants, kurā "Vispārīgs princips" ir pausts šādi:

"Dalībvalstis nodrošina to, ka ir pieejami pietiekami finanšu resursi, lai vajadzīgo personālu un pārējos oficiālās kontroles resursus apgādātu ar visiem vajadzīgajiem līdzekļiem, tostarp izmantojot vispārējo nodokļu politiku vai paredzot nodevas vai maksas."

15 Regulas Nr. 882/2004 27. pants "Nodevas vai maksas" ir formulēts šādi:

"1. Dalībvalstis var iekasēt nodevas vai maksas, lai segtu ar oficiālo kontroli saistītos izdevumus.

2. Tomēr attiecībā uz IV pielikuma A iedaļā un V pielikuma A iedaļā minētajām darbībām dalībvalstis nodrošina nodevas iekasēšanu.

3. Neierobežojot 4. un 6. punktu, par IV pielikuma A iedaļā un V pielikuma A iedaļā minētajām konkrētajām darbībām iekasētās nodevas nav mazākas par minimālajām likmēm, kas paredzētas IV pielikuma B iedaļā un V pielikuma B iedaļā. Tomēr pārejas laikā līdz 2008. gada 1. janvārim attiecībā uz IV pielikuma A iedaļā minētajām darbībām dalībvalstis var turpināt izmantot likmes, ko piemēro pašlaik atbilstīgi [Padomes] Direktīvai 85/73/EEK [(1985. gada 29. janvāris) par svaigas gaļas un mājputnu gaļas veselības pārbaudes un kontroles finansējumu (OV 1985, L 32, 14. lpp.)].

[..]

4. Nodevas, ko saskaņā ar 1. vai 2. punktu iekasē par oficiālo kontroli:

[..]

b) var noteikt pēc vienotas likmes, pamatojoties uz izdevumiem, kas kompetentajām iestādēm radušies noteiktā laika posmā, vai attiecīgā gadījumā – noteikt IV pielikuma B iedaļā vai V pielikuma B iedaļā paredzētajā apjomā.

5. Nosakot nodevas, dalībvalstis ņem vērā:

a) konkrētā uzņēmuma veidu un attiecīgos riska faktorus;

b) mazjaudas uzņēmumu intereses;

c) ražošanā, pārstrādē un izplatīšanā izmantotās tradicionālās metodes;

d) to uzņēmumu vajadzības, kas izvietoti reģionos, uz kuriem attiecas īpaši ģeogrāfiski diktēti apstākļi.

6. Ja, ņemot vērā dzīvnieku barības un pārtikas apritē iesaistīto uzņēmumu pašu veiktās pārbaudes un īstenotās izsekošanas sistēmas, kā arī atbilstības pakāpi, kas konstatēta oficiālajā kontrolē, attiecībā uz noteikta veida dzīvnieku barību un pārtiku vai darbībām oficiālās kontroles veikšanas biežums ir samazināts vai tādēļ, lai ievērotu 5. punkta b) līdz d) apakšpunktā minētos kritērijus, dalībvalstis par oficiālo kontroli maksājamo nodevu var noteikt mazāku nekā 4. punkta b) apakšpunktā minētās minimālās likmes, ja vien attiecīgā dalībvalsts iesniedz Komisijai ziņojumu, kurā norāda turpmāk minēto informāciju:

a) attiecīgās dzīvnieku barības vai pārtikas vai darbības veids,

b) attiecīgajā dzīvnieku barības un pārtikas apritē iesaistītajā uzņēmumā veiktā kontrole un

c) nodevas samazinājuma aprēķināšanā izmantotā metode.

[..]"

16 Regulas Nr. 882/2004 IV pielikuma nosaukums ir "Darbības un minimālās nodevu vai maksu likmes saistībā ar Kopienas uzņēmumu oficiālo kontroli". Šī IV pielikuma A iedaļā ir noteikts:

"1. Darbības, ko aptver [Direktīva] 89/662/EEK, [Padomes Direktīva] 90/425/EEK [(1990. gada 26. jūnijs) par veterinārajām un zootehniskajām pārbaudēm, kas piemērojamas Kopienā iekšējā tirdzniecībā ar noteiktiem dzīviem dzīvniekiem un produktiem, lai izveidotu iekšējo tirgu (OV 1990, L 224, 29. lpp.)], [Direktīva] 93/119/EK un [Direktīva] 96/23/EK un par ko dalībvalstis pašlaik iekasē nodevas saskaņā ar Direktīvu 85/73/EEK.

2. Dzīvnieku barības uzņēmumu apstiprināšana."

17 Šī IV pielikuma B iedaļā ir paredzēts, ka minētajā iedaļā uzskaitītās nodevas vai maksas par šajā iedaļā uzskaitīto produktu kontroli dalībvalstis iekasē vismaz pēc atbilstīgajām minimālajām likmēm. Minimālās likmes nodevai vai maksām par kaušanas inspekciju tajā ir noteiktas tāpat kā minimālās likmes nodevai vai maksām par izcirstuvju kontroli.

18 Minētās regulas V pielikums attiecas uz "darbībām un minimālajām nodevu vai maksu likmēm saistībā ar Kopienā ievestu preču un dzīvu dzīvnieku oficiālo kontroli", un tajā ir paredzēts:

"Darbības, ko aptver [Padomes Direktīva] 97/78/EK [(1997. gada 18. decembris), ar ko nosaka principus, kuri reglamentē veterināro pārbaužu organizēšanu attiecībā uz produktiem, ko ieved Kopienā no trešām valstīm (OV 1997, L 24, 9. lpp.),] un [Padomes Direktīva] 91/496/EEK [(1991. gada 15. jūlijs), ar ko nosaka principus attiecībā uz tādu dzīvnieku veterināro pārbaužu organizēšanu, kurus Kopienā ieved no trešām valstīm, un ar ko groza Direktīvu 89/662/EEK, Direktīvu 90/425/EEK un Direktīvu 90/675/EEK (OV 1991, L 268, 56. lpp.),] un par ko dalībvalstis pašlaik iekasē nodevas saskaņā ar Direktīvu 85/73/EEK."

19 Šī V pielikuma B iedaļā ir paredzēts, ka minētajā iedaļā uzskaitītās nodevas vai maksas par šajā iedaļā uzskaitīto produktu kontroli dalībvalstis iekasē vismaz pēc atbilstīgajām minimālajām likmēm.

### *Itālijas tiesības*

20 2008. gada 19. novembra *decreto legislativo n. 194 – Disciplina delle modalità di rifinanziamento dei controlli sanitari ufficiali in attuazione del regolamento (CE) n. 882/2004* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 194 "Oficiālo sanitāro pārbaužu refinansēšanas kārtība, īstenojot Regulu Nr. 882/2004") (turpmāk tekstā – "Leģislatīvais dekrēts Nr. 194/2008") (2008. gada 11. decembra *GURI* Nr. 289) 1. pantā šī leģislatīvā dekrēta "Piemērošanas joma" ir ierobežota šādi:

"1. Šajā dekrētā ir noteikta kārtība, kādā finansē oficiālās sanitārās pārbaudes, kas ir reglamentētas Regulas [Nr. 882/2004] II sadaļā un ko veic iestādes, kuru kompetencē ir pārliecināties par atbilstību tiesiskajam regulējumam dzīvnieku barības un pārtikas jomā un tiesību normām par dzīvnieku veselību un labturību.

2. Lai finansētu 1. punktā minētās pārbaudes, tiek piemērotas šā dekrēta pielikumos paredzētās nodevas saskaņā ar 2. pantā noteikto procedūru.

3. Šajā dekrētā paredzētās nodevas, kas aizstāj visas citas nodevas, kuras ir paredzētas 1. punktā minētajām sanitārajām pārbaudēm, sedz to nozaru uzņēmēji, uz kurām attiecas 1. punktā minētās pārbaudes [..]."

21 Leģislatīvā dekrēta Nr. 194/2008 A pielikuma 1. un 2. iedaļā ir norādītas to nodevu summas, kas ir piemērojamas kautuvēm, kā arī izcirstuvju kontrolei un kas atbilst tām, kuras ir ietvertas Regulas Nr. 882/2004 IV pielikuma B sadaļā.

22 Lai piemērotu Regulas Nr. 882/2004 noteikumus un novērstu atšķirīgu attieksmi Itālijas teritorijā, ar 2010. gada 4. jūnija *legge n. 96 – Disposizioni per l'adempimento di obblighi derivanti dall'appartenenza dell'Italia alle Comunità europee – Legge comunitaria 2009* (Likums Nr. 96 par noteikumiem to saistību pildīšanai, kas izriet no Itālijas piederības Eiropas Kopienām – Kopienas likums 2009) (2010. gada 25. jūnija *GURI* kārtējais pielikums Nr. 146) tika grozīts Leģislatīvā dekrēta Nr. 194/2008 1. pants, ieviešot tajā 3. *bis* punktu, kurā ir noteikts:

"Lauksaimnieki ir izslēgti no šī dekrēta piemērošanas jomas attiecībā uz Civilkodeksa 2135. pantā uzskaitīto darbību veikšanu."

23 *Codice civile* (Civilkodekss) 2135. pantā ir noteikts:

""Lauksaimnieks" ir persona, kas veic vienu no šādām darbībām: zemes apstrādāšanu, mežkopību, dzīvnieku audzēšanu un saistītās darbības.

Ar "zemes apstrādāšanu", "mežkopību" un "dzīvnieku audzēšanu" saprot darbības, kuru mērķis ir augu vai dzīvnieku bioloģiskā cikla vai kāda šim ciklam vajadzīgā posma nodrošināšana un attīstība, izmantojot vai pastāvot iespējai izmantot zemi, mežu vai saldūdeni, sāļūdeni vai jūras ūdeni.

Ar "saistītām darbībām" saprot darbības, ko minētais lauksaimnieks veic, lai īstenotu tādu produktu apstrādi, uzglabāšanu, pārstrādi, laišanu tirdzniecībā un veicināšanu, kas ir iegūti galvenokārt no zemes apstrādāšanas, no meža vai no dzīvnieku audzēšanas, kā arī darbības, kas vērstas uz preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, galvenokārt izmantojot uzņēmuma iekārtas vai resursus, kuri parasti tiek izmantoti veicamajā lauksaimniecības darbībā, kur ietilpst teritorijas un lauku un mežu mantojuma rentabilitātes uzlabošanas darbības vai likumā noteiktās viesu uzņemšanas darbības."

## Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

24 Apelācijas sūdzības iesniedzēji pamatlietā ir lauksaimniecības uzņēmumi, kas darbojas mājputnu audzēšanas, kaušanas un tirdzniecības nozarēs.

25 Ar 2011. gada 12. decembra lēmumu Emīlijas–Romanjas reģiona padome nolēma Leģislatīvajā dekrētā Nr. 194/2008 paredzētās nodevas piemērot lauksaimniekiem, kas veic it īpaši šī dekrēta A pielikuma 1. un 2. iedaļā paredzētās darbības, proti, lopkautuvēm un izcirstuvēm.

26 Apelācijas sūdzības iesniedzēji pamatlietā iesniedza prasību *Tribunale amministrativo regionale per l'Emilia-Romagna* (Emīlijas–Romanjas Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija), vēršoties pret šo lēmumu un pret secīgajiem paziņojumiem par samaksu, kas viņiem bija nosūtīti. Tā šo prasību noraidīja, būtībā atzīstot, ka Regulā Nr. 882/2004 dalībvalstīm nav atļauts paredzēt atkāpes no pienākuma maksāt veterinārās nodevas.

27 Pēc tam apelācijas sūdzības iesniedzēji pamatlietā vērsās *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) ar prasību pārskatīt minēto spriedumu. Tie būtībā norāda, pirmkārt, ka Savienības tiesiskais regulējums nenosaka pienākumu visiem lauksaimniecības nozares uzņēmējiem, konkrēti, "lauksaimniekiem" Civilkodeksa 2135. panta izpratnē, likt maksāt nodevas, kas ir saistītas ar oficiālajām sanitārajām pārbaudēm. Savienības tiesiskajā regulējumā dalībvalstīm tikai ir prasīts, lai tās nodrošinātu nodevas iekasēšanu par tādām atsevišķām darbībām kā lopkautuvju pārbaude un izcirstuvju funkcionalitātes pārbaude. Dalībvalstis varot brīvi organizēt šo pārbaužu finansēšanu saskaņā ar noteikumiem, kas tiek uzskatīti par piemērotākajiem.

28 Otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēji pamatlietā apgalvo, ka atbrīvojums no nodevu samaksas būtu jāattiecina arī uz lauksaimniekiem, kas veic darbības, kuras ir saistītas ar dzīvnieku audzēšanu, piemēram, tādu produktu apstrādi, uzglabāšanu, pārstrādi, laišanu tirdzniecībā un veicināšanu, kas ir iegūti galvenokārt no dzīvnieku audzēšanas.

29 Šajā saistībā saņēmusi izskatīšanai apelācijas sūdzību, iesniedzējtiesa uzskata, ka ir jānoskaidro, kādi pienākumi Regulā Nr. 882/2004 ir noteikti dalībvalstīm. Konkrētāk *Consiglio di Stato* (Valsts padome) vēlas noskaidrot, pirmkārt, vai šī regula dalībvalstīm piedāvā iespēju paredzēt izņēmumus no pienākuma maksāt nodevu, kas ir saistīta ar oficiālajām sanitārajām pārbaudēm.

30 Otrkārt, tā vēlas uzzināt, kāda tieši lauksaimnieku kategorija varētu būt atbrīvota no šīs nodevas samaksas, ņemot vērā spriedumu, ko 2016. gada 10. novembrī ir taisījusi *Corte di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija), kura uzskata, ka lauksaimnieku kooperatīvi un to apvienības ir "lauksaimnieki"

Civilkodeksa 2135. panta izpratnē, ja šajā pantā minēto darbību veikšanai tie izmanto savu partneru preces vai ja tie saviem partneriem piegādā preces un sniedz pakalpojumus bioloģiskā cikla uzturēšanas un attīstības nolūkā.

31 Šajos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas [Nr. 882/2004] 27. pants, kurā ir noteikts, ka attiecībā uz IV pielikuma A iedaļā un V pielikuma A iedaļā minētajām darbībām dalībvalstis nodrošina nodevas iekasēšanu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā maksājuma veikšanas pienākums ir uzlikts visiem lauksaimniekiem – arī tad, ja viņi "lopu kaušanas un gaļas sadalīšanas darbības veic tikai kā tādas, kuras papildina un ir saistītas ar dzīvnieku audzēšanas darbību"?

2) Vai valsts var no sanitāro nodevu samaksas izslēgt dažas uzņēmēju kategorijas, lai gan tā ir paredzējusi tādu nodevu iekasēšanas sistēmu, kas kopumā ir atbilstoša, lai garantētu par oficiālajām pārbaudēm radušos izmaksu segšanu, vai piemērot zemākas nodevas nekā Regulā Nr. 882/2004 paredzētās?"

## Par prejudiciālajiem jautājumiem

### *Par pirmo jautājumu*

32 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 882/2004 27. pants ir interpretējams tādējādi, ka tajā ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir pienākums noteikt, ka nodevas par oficiālajām pārbaudēm, kas tiek veiktas attiecībā uz šīs regulas IV pielikuma A iedaļā un V pielikuma A iedaļā minētajām darbībām, ir iekasējamas arī no pārtikas apritē un dzīvnieku barības apritē iesaistītiem uzņēmējiem, kuri veic nokaušanas un gaļas sadalīšanas darbības kā darbības, kas papildina viņu galveno dzīvnieku audzēšanas darbību.

33 Vispirms no Regulas Nr. 882/2004 2. panta 1. punkta un 3. panta, aplūkotiem kopā ar šīs regulas 4. un 6. apsvērumu, izriet, ka dalībvalstīm ir jāveic oficiālās pārbaudes, kuru mērķis ir pārbaudīt, vai pārtikas apritē un dzīvnieku barības apritē iesaistītie uzņēmēji ievēro ar dzīvnieku barību un pārtiku saistītos tiesību aktus visos dzīvnieku barības vai pārtikas produktu un dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmos.

34 Tādējādi saskaņā ar Regulas Nr. 882/2004 26. pantu dalībvalstis nodrošina, ka ir pieejami pietiekami finanšu resursi, lai vajadzīgo personālu un pārējos oficiālās kontroles resursus apgādātu ar visiem vajadzīgajiem līdzekļiem, tostarp izmantojot vispārējo nodokļu politiku vai paredzot nodevas vai maksas. Šajā ziņā Tiesa šo pantu, aplūkotu kopā ar šīs regulas 32. apsvērumu, ir interpretējusi tādējādi, ka dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, lai piešķirtu atbilstošus finanšu līdzekļus, savā rīcībā saņemot personālu un citus resursus oficiālām pārbaudēm (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Superfoz – Supermercados*, C-519/16, EU:C:2017:601, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 Turpretim šī rīcības brīvība ir ierobežota ar saskaņotām tiesību normām, kas ir paredzētas Regulas Nr. 882/2004 27. pantā, ja dalībvalstis nolemj piemērot uzņēmējiem šajā pantā paredzēto maksu vai nodevas (spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Superfoz – Supermercados*, C-519/16, EU:C:2017:601, 34. punkts).

36 Šajā ziņā no Regulas Nr. 882/2004 27. panta formulējuma izriet, ka, lai gan šī panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var iekasēt nodevas vai maksas, lai segtu izmaksas, ko ir radījušas oficiālās pārbaudes, šī paša panta 2. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina nodevas, nevis maksas iekasēšanu, lai segtu izmaksas, kuras ir radījušas šīs regulas IV pielikuma A iedaļā un V pielikuma A iedaļā uzskaitītās darbības.

37 No tā izriet, ka no šī Regulas Nr. 882/2004 27. panta 2. punkta skaidrā formulējuma izriet, pirmkārt, ka dalībvalstīm ir pienākums iekasēt nodevu, lai segtu izmaksas, ko ir radījušas minētajos pielikumos paredzētās darbības, un, otrkārt, ka Savienības likumdevējs nav šajā punktā skaidri identificējis personu, kas maksā šo nodevu.

38 Tādējādi, pirmām kārtām, runājot par Regulas Nr. 882/2004 IV pielikuma A iedaļā paredzētajām darbībām, ir jānorāda, ka šajā pielikumā, lai gan attiecīgās darbības tajā nav uzskaitītas, ir atsauce uz darbībām, kuras ir paredzētas Direktīvā 89/662, Direktīvā 93/119 un Direktīvā 96/23 un par kurām dalībvalstis jau iekasē nodevas atbilstoši Direktīvai 85/73.

39 Šajā ziņā, pirmkārt, Direktīvā 89/662 ir paredzēts, ka veterinārās pārbaudes, kas ir jāveic attiecībā uz lietošanai pārtikā paredzētiem dzīvnieku izcelsmes produktiem, uz kuriem attiecas tās A pielikums, tiek veiktas visos minēto produktu ražošanas, pārstrādes, uzglabāšanas, tirdzniecības un pārvadāšanas posmos.

40 Minētās direktīvas A pielikumā ir atsauce, pirmkārt, uz Direktīvu 2002/99, ar ko ir paredzēti dzīvnieku veselības noteikumi, kuri reglamentē tādu dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanu, pārstrādi, izplatīšanu un ievešanu, kas paredzēti lietošanai pārtikā, un, otrkārt, uz Regulu Nr. 853/2004, kurā ir paredzēti īpaši higiēnas noteikumi, kas ir piemērojami dzīvnieku izcelsmes pārtikai, un kurā, proti, šīs regulas III pielikumā, konkrēti ir precizēti noteikumi, kas attiecas uz mājputnu kaušanu un gaļas sadalīšanu.

41 Otrkārt, kā tas izriet no Direktīvas 93/119 1. panta 1. punkta, tā ir piemērojama kaušanas darbībām.

42 Treškārt, Direktīvā 96/23 ir paredzēti kontroles pasākumi, kas attiecas uz tās I pielikumā paredzētajām vielām, un ir organizēta pārraudzība pār dzīvnieku, dzīvnieku izcelsmes sākotnējo produktu, kā arī dzīvnieku barības ražošanas ķēdi visos šo produktu ražošanas, pārstrādes un tirdzniecības posmos.

43 No šīm direktīvām izriet, ka tajās dalībvalstīm ir noteikts pienākums veikt kontroli visos dzīvnieku un to produktu ražošanas un pārstrādes ķēdes posmos, kā arī dzīvnieku barības ražošanas ķēdes posmos. No tā izriet, ka, tā kā kaušanas un gaļas sadalīšanas darbības ir saistītas ar dzīvnieku ražošanas un pārstrādes posmiem, šīs darbības ir paredzētas Regulas Nr. 882/2004 IV pielikuma A iedaļā. Līdz ar to atbilstoši šīs regulas 27. panta 2. punktam par šīm darbībām ir jāmaksā obligāta nodeva, lai finansētu oficiālo kontroli.

44 Otrām kārtām, ir jānorāda, ka minētās regulas 27. panta 2. punktā nav identificēta persona, kas maksā šo nodevu.

45 Tomēr no Regulas Nr. 882/2004 27. panta 8. punkta, aplūkota kopā ar šīs regulas 4., 6. un 32. apsvērumu, izriet, ka Savienības likumdevējs ir paredzējis šo nodevu likt maksāt pārtikas apritē un dzīvnieku barības apritē iesaistītajiem uzņēmējiem.

46 Šajā ziņā, lai gan Regulā Nr. 882/2004 šie "pārtikas apritē iesaistīto uzņēmēju" un "dzīvnieku barības apritē iesaistīto uzņēmēju" jēdzieni nav definēti, šīs regulas 2. pantā ir atsauce uz Regulu Nr. 178/2002, kurā ir ietverti tiesiskā regulējuma pamatnoteikumi par dzīvnieku barību un pārtiku un kuras 3. panta 3. un 6. punktā minētie jēdzieni ir definēti.

47 Saskaņā ar šiem pēdējiem minētajiem noteikumiem pārtikas apritē iesaistīts uzņēmējs vai dzīvnieku barības apritē iesaistīts uzņēmējs ir fiziska vai juridiska persona, kuras uzdevums ir nodrošināt, ka dzīvnieku barības nozares uzņēmumā vai pārtikas nozares uzņēmumā, ko šī persona kontrolē, tiek ievērotas pārtikas jomas tiesību aktu prasības.

48 Saskaņā ar Regulas Nr. 178/2002 3. panta 1. punktu pārtikas aprites tiesību akti ir visi normatīvie un administratīvie akti, kuros Savienības vai valsts līmenī ir reglamentēta pārtika vispār, it īpaši pārtikas nekaitīgums, un kuri attiecas uz jebkuru pārtikas, kā arī barības, kas tiek ražota dzīvniekiem, ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmiem.

49 No tā izriet, ka ikviena fiziska vai juridiska persona, kam savas darbības ietvaros ir jāievēro šie pārtikas aprites tiesību akti, ir kvalificējama kā "uzņēmējs, kas iesaistīts pārtikas apritē" vai "uzņēmējs, kas iesaistīts dzīvnieku barības apritē".

50 Šajā kontekstā tas, ka kaušanas un gaļas sadalīšanas darbības tiek veiktas kā darbības, kas papildina dzīvnieku audzēšanas pamatdarbību, nav būtisks apstāklis.

51 Tādējādi iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, pirmkārt, vai lauksaimnieks veic Regulas Nr. 882/2004 IV pielikuma A iedaļā paredzētās darbības, piemēram, kaušanu un gaļas sadalīšanu. Apstiprinošas atbildes gadījumā iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, otrkārt, vai šim lauksaimniekam ir piemērojamas pārtikas aprites tiesību aktu prasības tādējādi, ka tas ir kvalificējams kā "uzņēmējs, kas iesaistīts pārtikas apritē" vai "uzņēmējs, kas iesaistīts dzīvnieku barības apritē" Regulas Nr. 178/2002 3. panta 3. un 6. punkta izpratnē un ka tam ir piemērojama oficiālā kontrole, kuras mērķis ir pārbaudīt, vai tas ievēro šos tiesību aktus.

52 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 882/2004 27. pants ir interpretējams tādējādi, ka tajā ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir pienākums noteikt, ka nodevas par oficiālo kontroli, kas tiek veikta attiecībā uz šīs regulas IV pielikuma A iedaļā un V pielikuma A iedaļā minētajām darbībām, ir iekasējamas arī no pārtikas apritē un dzīvnieku barības apritē iesaistītiem uzņēmējiem, kuri veic kaušanas un gaļas sadalīšanas darbības kā darbības, kas papildina viņu galveno dzīvnieku audzēšanas darbību.

### *Par otro jautājumu*

53 Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 882/2004 27. pants ir interpretējams tādējādi, ka tajā dalībvalstij ir ļauts piemērot nodevas tādā apmērā, kas ir mazāks par minimālajām likmēm, kuras ir paredzētas Regulas Nr. 882/2004 IV pielikuma B iedaļā un V pielikuma B iedaļā.

54 Vispirms no Regulas Nr. 882/2004 27. panta 3. punkta pirmās daļas pirmā teikuma formulējuma skaidri izriet, ka nodevas, kas tiek iekasētas saistībā ar Regulas Nr. 882/2004 IV pielikuma A iedaļā un V pielikuma A iedaļā paredzētajām darbībām, nav mazākas par minimālajām likmēm, kuras ir noteiktas šīs regulas IV pielikuma B iedaļā un V pielikuma B iedaļā.

55 Vēl no šī IV un V pielikuma B iedaļām izriet, ka dalībvalstis saistībā ar pārbaudēm, kas attiecas uz tajās iekļauto produktu sarakstu, nodevas iekasē atbilstoši tajās noteiktajām minimālajām nodevas likmēm.

56 Taču ne Regulas Nr. 882/2004 27. panta 3. punktā, ne IV un V pielikuma B iedaļās nav paredzēta iespēja vispārīgi un diskrecionāri atkāpties no šīm minimālajām likmēm, ja valsts ir izvēlējusies oficiālo kontroli finansēt, izmantojot vienotas likmes nodevu sistēmu saskaņā ar šīs regulas 27. panta 4. punkta b) apakšpunktu.

57 Šajā ziņā Tiesa ir atzinusi, ka šīs minimālās likmes ir minimālās robežvērtības likmes, no kurām dalībvalstis principā nedrīkst atkāpties (spriedums, 2011. gada 7. jūlijs, *Rakvere Piim* un *Maag Piimatööstus*, C-523/09, EU:C:2011:460, 22. un 27. punkts).

58 Visbeidzot šo interpretāciju apstiprina Regulas Nr. 882/2004 27. panta 6. punkts, kurā ir reglamentēta vienīgā atkāpe, ar kuru dalībvalstij ir ļauts konkrētam uzņēmumam ar oficiālu kontroli saistītas nodevas likmi noteikt tādā apmērā, kas ir mazāks par minimālajām likmēm, kuras ir paredzētas šīs regulas IV un V pielikuma B iedaļās. Ņemot vērā iesniedzējtiesas sniegtās norādes, uz pamatlietā aplūkoto tiesisko regulējumu principā nevar attiekties šī 27. panta 6. punktā paredzētā atkāpe, jo tā neattiecas uz konkrēta uzņēmuma situāciju un tai piemīt vispārīgs raksturs.

59 No tā izriet, ka ne Regulas Nr. 882/2004 27. panta 3. punktā, ne šīs regulas IV un V pielikuma B iedaļās dalībvalstīm nav piešķirta nekāda rīcības brīvība, kas tām ļautu vispārīgi un diskrecionāri atkāpties no tajā noteiktajām minimālajām likmēm (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 7. jūlijs, *Rakvere Piim* un *Maag Piimatööstus*, C-523/09, EU:C:2011:460, 28. punkts).

60 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Regulas Nr. 882/2004 27. pants ir interpretējams tādējādi, ka tajā dalībvalstij nav ļauts piemērot tādas nodevas likmes, kas ir mazākas par minimālajām nodevas likmēm, kuras ir paredzētas Regulas Nr. 882/2004 IV pielikuma B iedaļā un V pielikuma B iedaļā.

**Par tiesāšanās izdevumiem**

61 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

1) **Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 882/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par oficiālo kontroli, ko veic, lai nodrošinātu atbilstības pārbaudi saistībā ar dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktiem un dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības noteikumiem, 27. pants ir interpretējams tādējādi, ka tajā ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir pienākums noteikt, ka nodevas par oficiālo kontroli, kas tiek veikta attiecībā uz šīs regulas IV pielikuma A iedaļā un V pielikuma A iedaļā minētajām darbībām, ir iekasējamas arī no pārtikas apritē un dzīvnieku barības apritē iesaistītiem uzņēmējiem, kuri veic kaušanas un gaļas sadalīšanas darbības kā darbības, kas papildina viņu galveno dzīvnieku audzēšanas darbību.**

2) **Regulas Nr. 882/2004 27. pants ir interpretējams tādējādi, ka tajā dalībvalstij nav ļauts piemērot tādas nodevas likmes, kas ir mazākas par minimālajām likmēm, kuras ir paredzētas Regulas Nr. 882/2004 IV pielikuma B iedaļā un V pielikuma B iedaļā.**

[Paraksti]